2024/1732

19.6.2024

REGULAMENTUL (UE) 2024/1732 AL CONSILIULUI

din 17 iunie 2024

de modificare a Regulamentului (UE) 2021/1173 în ceea ce privește o inițiativă EuroHPC vizând *start-upurile* pentru a consolida poziția de lider a Europei în domeniul inteligenței artificiale de încredere

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 187 și articolul 188 primul paragraf,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

având în vedere avizul Parlamentului European [1],

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European [2],

hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială,

întrucât:

(1) Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială (denumit în continuare „Regulamentul privind IA”) urmărește să îmbunătățească funcționarea pieței interne prin stabilirea unui cadru juridic uniform, în special pentru dezvoltarea, comercializarea și utilizarea inteligenței artificiale (IA) în conformitate cu valorile Uniunii.

(2) Începând din 2021, când a fost adoptat Regulamentul (UE) 2021/1173 al Consiliului [3], domeniul IA a înregistrat progrese tehnice enorme și a devenit un domeniu extrem de strategic și de disputat la nivel mondial. Uniunea se află în avangarda eforturilor de sprijinire a cercetării și inovării responsabile în domeniul unei IA de încredere și etice, stabilind în același timp măsuri de precauție și dezvoltând o guvernanță eficace.

(3) La 13 septembrie 2023, ca parte a unei abordări cuprinzătoare de sprijinire a cercetării și inovării responsabile în domeniul IA, Comisia a anunțat o nouă inițiativă strategică pentru a pune capacitatea de calcul de înaltă performanță a Uniunii la dispoziția *start-upurilor* europene inovatoare care își desfășoară activitatea în domeniul IA de încredere, pentru ca acestea să își antreneze modelele. Respectiva inițiativă completează eforturile de stabilire a unor măsuri de precauție pentru IA prin Regulamentul privind IA, de instituire a unor structuri de guvernanță și de sprijinire a inovării prin intermediul Planului coordonat privind inteligența artificială.

(4) Având în vedere că cea mai puternică capacitate de supercalcul de talie mondială a Uniunii se regăsește în instalațiile întreprinderii comune pentru calculul european de înaltă performanță EuroHPC (denumită în continuare „întreprinderea comună”), aceste instalații ar trebui să fie puse la dispoziție pentru ca inițiativa Uniunii să devină realitate. În consecință, este necesară adăugarea unui al șaptelea obiectiv la cele șase obiective existente ale întreprinderii comune, referitor la contribuția supercalculatoarelor sale la noua inițiativă a Uniunii în domeniul IA.

(5) Noul obiectiv ar permite întreprinderii comune să desfășoare activități în domeniul achiziționării și operării de supercalculatoare sau de partiții de supercalculatoare optimizate pentru IA, pentru a permite învățarea automată și antrenarea unor modele de IA de uz general. Întreprinderii comune ar trebui să i se permită să creeze un nou mod de acces la resursele sale de calcul pentru ecosistemul *start-upurilor* din domeniul IA și pentru ecosistemul de cercetare și inovare, precum și să dezvolte aplicații de IA specifice care să fie optimizate pentru a funcționa pe supercalculatoarele sale. De asemenea, întreprinderii comune ar trebui să i se permită să numească entități-gazdă existente pentru calculul european de înaltă performanță drept fabrici de IA dacă entitatea-gazdă poate demonstra că supercalculatorul său dispune de suficiente resurse de calcul pentru antrenarea modelelor de IA de uz general de

[1] Avizul din 24 aprilie 2024 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).
[2] Avizul din 20 martie 2024 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).
[3] Regulamentul (UE) 2021/1173 al Consiliului din 13 iulie 2021 privind instituirea întreprinderii comune pentru calculul european de înaltă performanță și de abrogare a Regulamentului (UE) 2018/1488 (JO L 256, 19.7.2021, p. 3).

mari dimensiuni și a aplicațiilor de IA emergente și cu condiția ca entitatea-gazdă să pună în aplicare întreaga gamă de activități suplimentare necesare pentru dezvoltarea și sprijinirea ecosistemului de IA. Respectivele modificări ar permite întreprinderii comune să ofere putere și servicii de calcul adaptate pentru a stimula antrenarea, dezvoltarea și adoptarea IA pe scară largă în Uniune, ceea ce nu este fezabil în temeiul regulamentului actual. Fabricile de IA ar trebui să interacționeze între ele și cu inițiativele relevante în domeniul IA ale Uniunii și, după caz, fabricile de IA pot interacționa cu ecosistemele naționale relevante de IA și cu inițiativele naționale în domeniul IA.

(6) Pentru a coordona data aplicării modificărilor introduse prin prezentul regulament de modificare cu data aplicării Regulamentului privind IA, prezentul regulament de modificare ar trebui să se aplice fără întârzieri nejustificate.

(7) Prin urmare, Regulamentul (UE) 2021/1173 ar trebui să fie modificat în consecință,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Articolul 1

Regulamentul (UE) 2021/1173 se modifică după cum urmează:

1. Articolul 2 se modifică după cum urmează:

(a) se introduc următoarele puncte:

„3a. «supercalculator optimizat pentru IA» înseamnă un supercalculator conceput în principal pentru antrenarea modelelor de inteligență artificială (IA) de uz general de mari dimensiuni și a unor aplicații emergente de IA;

3b. «fabrică de IA» înseamnă o entitate centralizată sau distribuită care furnizează o infrastructură de servicii de supercalcul pentru IA care este compusă dintr-un supercalculator sau dintr-o partiție a unui supercalculator optimizat pentru IA, un centru de date asociat, un acces dedicat și servicii de supercalcul orientate către IA și care atrage și pune în comun talentele pentru a furniza competențele necesare pentru a utiliza supercalculatoarele pentru IA;";

(b) punctul 9 se înlocuiește cu următorul text:

„9. «supercalculator EuroHPC» înseamnă orice sistem de calcul care este deținut integral de întreprinderea comună sau deținut în coproprietate cu alte state participante sau cu un consorțiu de parteneri privați și care este un supercalculator clasic (supercalculator cu capacități de vârf, supercalculator de nivel industrial, supercalculator optimizat pentru IA sau supercalculator cu capacități medii), un calculator hibrid clasic-cuantic, un calculator cuantic sau un simulator cuantic;".

2. La articolul 3 alineatul (2), se adaugă următoarea literă:

„(h) dezvoltarea și exploatarea fabricilor de IA în sprijinul dezvoltării în continuare a unui ecosistem de IA extrem de competitiv și inovator în Uniune."

3. La articolul 4 alineatul (1), se adaugă următoarea literă:

„(h) pilonul «fabrica de IA» pentru o IA de încredere și etică, care acoperă activitățile de furnizare a unei infrastructuri de servicii de supercalcul orientate către IA, care vizează dezvoltarea în continuare a capacităților și a competențelor și aptitudinilor de cercetare și inovare ale ecosistemului de IA; acesta include următoarele activități:

(i) achiziționarea și exploatarea de supercalculatoare optimizate pentru IA, amplasate în același loc ca centre de date sau conectate la centre de date prin intermediul rețelelor de foarte mare viteză;

(ii) modernizarea supercalculatoarelor EuroHPC existente prin dotarea acestora cu capacități de IA;

(iii) furnizarea accesului și a posibilităților echitabile de acces la supercalculatoarele optimizate pentru IA sau la supercalculatoarele EuroHPC care au fost modernizate cu capacități de IA, inclusiv extinderea utilizării acestora la un număr mare de utilizatori publici și privați, inclusiv la *start-upuri* și la întreprinderile mici și mijlocii;

(iv) exploatarea unor centre de servicii de supercalcul orientate către IA, centralizate sau distribuite, în sprijinul ecosistemului de *start-upuri* din domeniul IA și al ecosistemului de cercetare și inovare care oferă sprijin algoritmic, sprijin pentru dezvoltarea, antrenarea, testarea, evaluarea și validarea în continuare a modelelor și sistemelor de antrenare a IA, precum și sprijin pentru dezvoltarea aplicațiilor emergente de IA la scară largă în domenii strategice precum sănătatea și îngrijirea, schimbările climatice, robotica sau conducerea conectată și automatizată;

(v) exploatarea unor instalații de programare adaptate supercalculatoarelor, inclusiv pentru paralelizarea aplicațiilor de IA în vederea unei utilizări optime a capacităților de supercalcul;

(vi) exploatarea altor servicii de supercalcul propice IA;

(vii) atragerea, punerea în comun și formarea talentelor pentru a dezvolta competențele și aptitudinile acestora în ceea ce privește utilizarea supercalculatoarelor EuroHPC pentru IA;

(viii) interacțiunea cu celelalte fabrici de IA, făcând serviciile acestora accesibile în întreaga Europă și cooperând cu centrele de competență EuroHPC și centrele de excelență EuroHPC, precum și cu inițiativele relevante ale Uniunii în domeniul IA, cum ar fi centrele de *start-upuri* din domeniul inteligenței artificiale, ecosistemele de inteligență artificială și de date, instalațiile de testare și experimentare în domeniul inteligenței artificiale, Platforma centrală europeană de inteligență artificială, centrele de inovare digitală orientate către inteligența artificială, comunitățile de cunoaștere și inovare în domeniul inteligenței artificiale din cadrul Institutului European de Inovare și Tehnologie, infrastructurile europene de cercetare relevante și alte inițiative conexe.”

4. Articolul 9 se modifică după cum urmează:

(a) la alineatul (5) se adaugă următorul paragraf:

„Pentru supercalculatoarele optimizate pentru IA, entităților-gazdă li se aplică următoarele criterii de selecție suplimentare:

(a) proximitatea față de un centru de date existent sau conectarea la un centru de date existent prin rețele de foarte mare viteză;

(b) viziunea, planurile și capacitatea entității-gazdă de a aborda provocările cu care se confruntă ecosistemul de *start-upuri* din domeniul IA, ecosistemul de cercetare și inovare și comunitatea utilizatorilor de IA și oferirea unui serviciu de supercalcul de sprijin, centralizat sau distribuit, care să fie orientat către IA;

(c) calitatea și pertinența experienței și a know-how-ului disponibile în cadrul echipei care este preconizată a fi responsabilă de mediul de servicii de supercalcul de sprijin orientate către IA;

(d) planurile de interacțiune și cooperare cu alte fabrici de IA, cu centrele de competență EuroHPC, cu centrele de excelență EuroHPC și cu inițiativele relevante din domeniul IA, cum ar fi centrele de *start-upuri* din domeniul inteligenței artificiale, ecosistemele de inteligență artificială și de date, instalațiile de testare și experimentare în domeniul inteligenței artificiale, Platforma centrală europeană de inteligență artificială, centrele de inovare digitală orientate către inteligența artificială și alte inițiative conexe;

(e) capacitățile existente și planurile viitoare ale entității-gazdă de a contribui la dezvoltarea rezervei de talente.”;

(b) se introduc următoarele alineate:

„(5a) O entitate-gazdă existentă poate solicita să devină o fabrică de IA. În urma unei cereri de exprimare a interesului, o entitate-gazdă existentă este selectată de consiliul de conducere printr-un proces echitabil și transparent, bazat, printre altele, pe criteriile de selecție descrise la articolul 9 alineatul (5) al doilea paragraf și cu condiția ca entitatea-gazdă să poată demonstra că supercalculatorul său EuroHPC dispune de suficiente resurse de calcul pentru antrenarea de modele de IA de uz general de mari dimensiuni și de aplicații emergente în domeniul IA.”;

(c) se introduce următorul alineat:

„(6a) În ceea ce privește supercalculatoarele optimizate pentru IA menționate la articolul 12a, entitatea-gazdă creează un ghișeu unic pentru utilizatori, inclusiv *start-upuri*, întreprinderi mici și mijlocii și alți utilizatori cu scopuri științifice, pentru a facilita accesul la serviciile sale de asistență.”

5. La articolul 10 alineatul (2), litera (l) se înlocuiește cu următorul text:

„(l) condițiile specifice aplicabile în cazul în care entitatea-gazdă exploatează un supercalculator EuroHPC destinat utilizării industriale sau un supercalculator optimizat pentru IA.”

6. Se introduce următorul articol:

„Articolul 12a

Achiziționarea supercalculatoarelor optimizate pentru IA și dreptul de proprietate asupra lor

(1) Întreprinderea comună achiziționează supercalculatoarele optimizate pentru IA și este proprietara acestora.

(2) Contribuția financiară a Uniunii menționată la articolul 5 alineatul (1) acoperă până la 50 % din costurile de achiziționare plus până la 50 % din costurile de exploatare ale supercalculatoarelor optimizate pentru IA. Costurile de exploatare includ costurile serviciilor de supercalcul orientate către IA.

Partea rămasă din costul total al deținerii supercalculatoarelor optimizate pentru IA este acoperită de statul participant în care este stabilită entitatea-gazdă sau de statele participante din consorțiul-gazdă, aceasta fiind eventual completată prin contribuțiile menționate la articolul 6.

(3) La selectarea furnizorului supercalculatoarelor optimizate pentru IA se ține seama de securitatea lanțului de aprovizionare. Selectarea se bazează pe caietul de sarcini, care este axat pe cerere și ține seama de cerințele utilizatorilor și de specificațiile generale ale sistemului furnizate de entitatea-gazdă selectată în candidatura sa depusă în urma cererii de exprimare a interesului.

(4) Întreprinderea comună poate acționa ca prim utilizator al supercalculatoarelor optimizate pentru IA care integrează tehnologii dezvoltate în principal în Uniune.

(5) Consiliul de conducere poate decide în programul de lucru, dacă acest lucru este justificat în mod corespunzător din motive de securitate, să condiționeze participarea furnizorilor la achiziționarea supercalculatoarelor optimizate pentru IA în conformitate cu articolul 12 alineatul (6) din Regulamentul (UE) 2021/694 sau să limiteze participarea furnizorilor din motive de securitate ori în cazul acțiunilor direct legate de autonomia strategică a Uniunii, în conformitate cu articolul 18 alineatul (4) din regulamentul menționat.

(6) Supercalculatoarele optimizate pentru IA sunt amplasate într-o entitate-gazdă a unui supercalculator EuroHPC sau a unui centru de supercalcul situat în Uniune.

(7) Fără a aduce atingere lichidării întreprinderii comune, astfel cum se menționează la articolul 23 alineatul (4) din statut, la cel puțin cinci ani de la încheierea cu succes a testului de acceptanță privind supercalculatorul optimizat pentru IA instalat într-o entitate-gazdă, dreptul de proprietate asupra supercalculatorului optimizat pentru IA poate fi transferat entității-gazdă respective sau supercalculatorul optimizat pentru IA poate fi vândut unei alte entități sau poate fi dezafectat, la decizia consiliului de conducere și în conformitate cu acordul de găzduire. În cazul transferului dreptului de proprietate asupra unui supercalculator optimizat pentru IA, entitatea-gazdă rambursează întreprinderii comune valoarea reziduală a supercalculatorului transferat. În cazul în care nu are loc transferul dreptului de proprietate către entitatea-gazdă, ci este luată o decizie de dezafectare a supercalculatorului optimizat pentru IA, costurile relevante se împart în mod egal între întreprinderea comună și entitatea-gazdă. Întreprinderea comună nu este răspunzătoare pentru costurile ocazionate după transferul dreptului de proprietate asupra unui supercalculator optimizat pentru IA sau după vânzarea ori dezafectarea supercalculatorului optimizat pentru IA.”

7. Articolul 15 se modifică după cum urmează:

(a) alineatul (1) se înlocuiește cu următorul text:

„(1) Întreprinderea comună poate lansa o cerere de exprimare a interesului pentru modernizarea supercalculatoarelor EuroHPC pe care le deține integral sau în coproprietate, pentru a ridica nivelul de performanță al supercalculatorului aproape de exascale sau pentru a spori capacitățile în materie de IA ale supercalculatorului ori pentru a crește performanța operațională a supercalculatorului în orice alt mod, inclusiv cu acceleratoare cuantice.”;

(b) alineatul (2) se elimină;

(c) alineatul (5) se înlocuiește cu următorul text:

„(5) Procentajul din contribuția financiară a Uniunii la costurile de achiziție legate de modernizare este egal cu procentajul contribuției financiare a Uniunii pentru supercalculatorul EuroHPC inițial, amortizat pe durata de viață rămasă preconizată a supercalculatorului inițial. Procentajul din contribuția financiară a Uniunii la costurile de exploatare suplimentare legate de modernizare este egal cu procentajul contribuției financiare a Uniunii pentru supercalculatorul EuroHPC inițial. Pentru supercalculatoarele petascale achiziționate în perioada aplicării Regulamentului (UE) 2018/1488, contribuția financiară a Uniunii pentru modernizare acoperă până la 35 % din costurile de exploatare suplimentare.”

8. Articolul 16 se modifică după cum urmează:

(a) se introduce următorul alineat:

„(1a) Supercalculatoarele optimizate pentru IA și supercalculatoarele EuroHPC modernizate pentru a avea capacități de IA sunt utilizate în principal pentru dezvoltarea, testarea, evaluarea și validarea modelelor de antrenare a IA de uz general de mari dimensiuni și a aplicațiilor emergente de IA, precum și pentru dezvoltarea în continuare a soluțiilor de IA în Uniune care necesită calcul de înaltă performanță și executarea unor algoritmi de IA la scară largă pentru soluționarea de probleme științifice.”;

(b) se introduce următorul alineat:

„(2a) Consiliul de conducere definește condițiile speciale de acces la supercalculatoarele optimizate pentru IA și supercalculatoarele EuroHPC modernizate pentru a avea capacități de IA în conformitate cu articolul 17, ținând seama de nevoile specifice ale ecosistemului de *start-upuri* din domeniul IA și ale ecosistemului de cercetare și inovare. Acestea includ acordarea unui acces specific *start-upurilor* și întreprinderilor mici și mijlocii. Numai propunerile de dezvoltare a unor modele, sisteme și aplicații de IA de încredere și etice care sunt conforme cu valorile Uniunii sunt eligibile pentru acces.”

9. La articolul 17, alineatul (1) se înlocuiește cu următorul text:

„(1) Cota care îi revine Uniunii din perioada de accesare a fiecărui supercalculator EuroHPC cu capacități de vârf, cuantic și optimizat pentru IA este direct proporțională cu contribuția financiară a Uniunii menționată la articolul 5 alineatul (1) la costul total al deținerii supercalculatorului EuroHPC și, ca atare, nu poate depăși 50 % din perioada totală de accesare a fiecărui supercalculator EuroHPC.”

Articolul 2

Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Luxemburg, 17 iunie 2024.

Pentru Consiliu

Președintele

A. MARON